

*METODĂ DIRECTĂ VERSUS
METODĂ CONTRASTIVĂ
ÎN PREDAREA LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ STRĂINĂ*

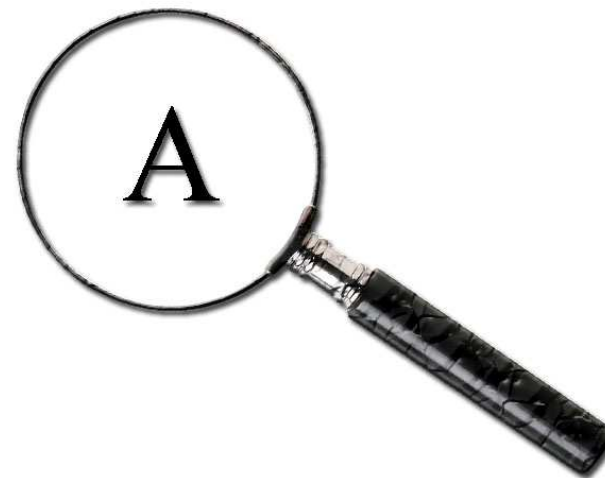

Asist. univ. drd. Diana-Viorela IONESCU
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

[Cuvinte-cheie

- limbă străină (L2) - limbă maternă (L1) – limbă de contact (L3)
- româna ca limbă străină (RLS)
- metodologie / metodă tradițională = metodă contrastivă (MC)
- metodologie / metodă modernă = metodă directă (MD)
- metodologie / metodă post-modernă = metodă eclectică (ME)

[Scurt istoric...]

■ **TURNUL BABEL, moment al nașterii limbilor străine**

„Tot pământul avea o singură limbă și aceleași cuvinte.

Și pe când călătoreau ei dinspre est, au dat peste o câmpie în țara Șinear; și s-au așezat acolo. ...

Și au mai zis: Hai să ne zidim o cetate și un turn al cărui vârf să atingă cerul; să ne facem un nume, ca să nu fim împrăștiați pe fața întregului pământ. ...

Și Domnul a zis: Iată, ei sunt un singur popor și toți au aceeași limbă; și iată de ce s-au apucat; acum nimic nu i-ar împiedeca să facă tot ce și-au pus în gând.

Hai să Ne coborâm și să le încurcăm acolo limba, ca să nu-și mai înțeleagă vorba unii altora. ...

De aceea cetatea a fost numită Babel, căci acolo Domnul a încurcat limba întregului pământ; și de acolo Domnul i-a împrăștiat pe toată fața pământului.” (s.n.)

*(Biblia sau Sfânta Scriptură. **Geneza**, Turnul Babel, 11: 1-9)*

[Scurt istoric...

■ De la mit la realitate...

- ❖ în jurul anului **3000 î. Chr.**, **în Sumer**, limba sumeriană a început să fie predată unei populații semitice, akkadienii
- ❖ **începutul secolului al III-lea d. Chr.** - primele manuale bilingve (greacă-latină), numite *Hermeneumata*
- ❖ **secolul al XI-lea** - britanicii încep să învețe sistematic limba franceză
- ❖ **1483** - William Caxton publică la Westminster manualul bilingv (dublu), engleză-franceză

[Scurt istoric...]

■ De la mit la realitate...

❖ **Secolul al XIX-lea – începutul secolului XX**

- perioada „clasică”, modelele „gramatică-traducere” (după modelul predării limbilor greacă și latină)
- analizarea și întrebuițarea atât a limbii materne, cât și a limbii străine
- studiul textelor literare

❖ **1958-1975 / 1980**

- metodele „directe” / „naturale”
- pătrunderea audiovizualului
- amploarea relațiilor internaționale, diversificarea publicului

❖ **1975-1980**

- metodele „comunicative”, „funcționale”
- importanța interacțiunii verbale
- documentul „autentic” este omniprezent, valorificarea sa permite învățarea unei limbi „nedidactice”, “neepurate”

[Scurt istoric...

■ De la mit la realitate...

❖ 1980 - prezent

- “Limbile nu se dezvoltă sub un capac de sticlă” (A. Martinet)
- noua abordare comunicativă: o „cale de mijloc”, eclecticismul metodologic
- adaptarea conținuturilor și metodelor la nevoile și interesele cursanților

[Factori

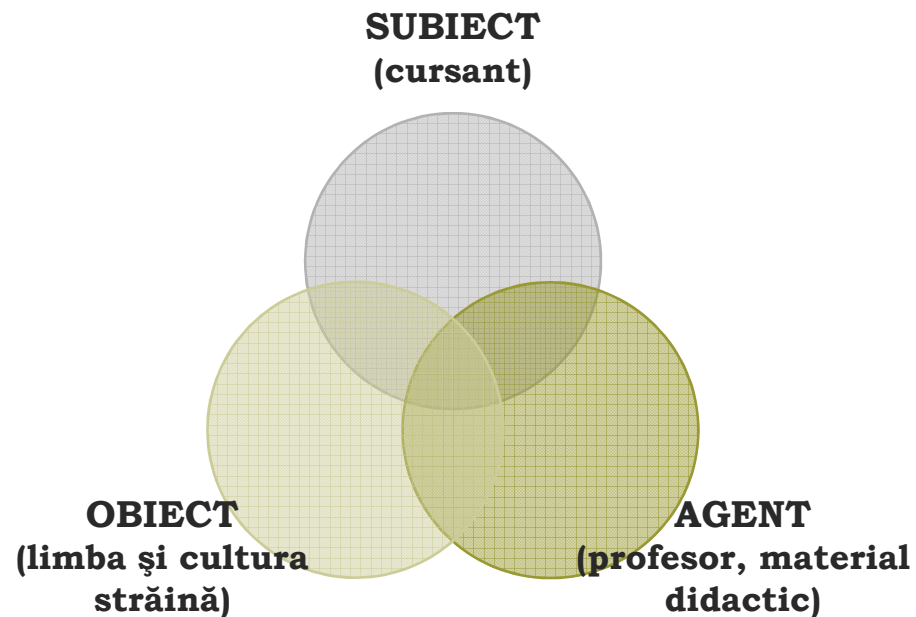

■ Realitatea clasei...

O clasă sau o grupă de cursanți nu este și nu va fi niciodată omogenă:

- ❖ motivații intrinseci / extrinseci
- ❖ diferențe de sex, vârstă, grad de inteligență, tip de învățare, putere de concentrare și de asimilare a structurilor limbii noi; factorul timp
- ❖ nivelul diferit de cunoștințe de limbă străină (limba română) – falși începători / intermediari / avansați
- ❖ cunoașterea / necunoașterea unei alte limbi / mai multor limbi străine, în special a limbilor romanice (asocieri între cuvinte și structuri gramaticale similare - dezavantaje: sursă de confuzii și de interferențe)

[Principii metodice generale]

■ Relații pedagogice (O-S-A)

- **didactice** (O - A)
selectarea, organizarea și prezentarea conținutului
- **de predare** (S - A)
interacțiunea profesor – cursant
- **de învățare** (S - O)
rolul limbii materne

[Principii metodice generale

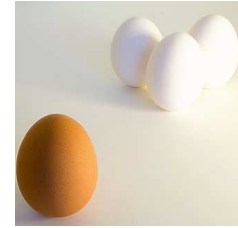
- “DLVE = didactique des langues vivantes étrangères”
 - limba străină = o altă realitate, diferită de cea cunoscută, *cursantul -> un actor social în noua cultură, **Eu** -> **Altul***
 - unitatea minimală de studiu - enunțul, nu cuvântul izolat; lexicul - semantizat în contexte lingvistice și situaționale
 - conversația și exercițiile de exprimare orală - esențiale
 - gramatica și explicațiile gramaticale, necesare înțelegerii fenomenului lingvistic, nu pot fi excluse
 - dificultățile de limbă - selecționate și gradate pe principiul accesibilității, după criterii de frecvență; teoria cercurilor concentrice (achiziția cunoștințelor într-o limbă străină se face treptat)
- L1:** competența lingvistică este actualizată în performanță
- L2:** “performanța” mecanică (prin exerciții imitative și repetitive) -> competență lingvistică

Predarea RLS

- limba română – o limbă “ospitalieră”
- particularități distincte față de celelalte limbi romanice, datorită influențelor slave și a altor influențe (maghiară, greacă, turcă, germană, italiană, franceză, engleză)
- existența dubletelor lexicale (*a munci – a lucra, a hotărî – a decide, a spune – a zice, chelner – ospătar, pieptăn / pieptene*), complexitatea elementelor și a regulilor gramaticale (alternanțe vocalice și consonantice, verbe terminate în *-ez, -esc, 0*; substantive feminine – profesii și naționalități: **-ă**: *studentă*, **-(oar)ă**: *profesoară*, **-(oar)e**: *muncitoare*, **-iță**: *actriță; daneză, româncă, franțuzoaică, elvețiancă – elvețience*, dubla negație, topica liberă etc.)
- Limba română – limbă a Uniunii Europene – interes vizibil, diversificarea publicului (nu numai studenți, ci și oameni de afaceri, traducători și interpreți)

[Metoda *contrastivă*]

- folosirea limbii materne (L1) sau a unei limbi de contact (L3)
- traducerea elementelor lexicale în L1 sau L3, confruntarea /suprapunerea sistemelor gramaticale
- metoda gramatică - traducere: caracter abstract, învățarea pe de rost a regulilor gramaticale, a listelor de cuvinte, folosirea dicționarului

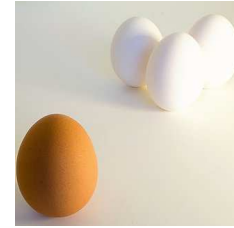
PRO MC

- “*language awareness*” – mai multe limbi străine - diferențe, asemănări, concepții diferite de structurare a realității
- timp economisit (profesorul - dicționar)

CONTRA MC

- apariția interferențelor cu limba maternă (fonetice, semantice - lipsa sinonimelor perfecte între L1 și L2 sau între L3 și L2, morfo-sintactice)

[Metoda *contrastivă*]

- cunoașterea precară a lui L3
- dialogul pedagogic este artificial, rupt din contextul autentic – activități mecanice, superficiale
- lipsa de activitate și de interes a cursantului
- progres lent în achiziția limbii străine

[Metoda *directă*

- contact imediat cu limba străină, refuzul de a folosi L1 sau L3 (folosită efectiv ca metodă de către Maximilian Delphinus Berlitz și dezvoltată de nepotul său, Charles Berlitz)
- abordare naturală a unei limbi - folosită de guvernante, profesori sau chiar de mama de origine străină – ascultare, imitare, repetiție, fără cărți, reguli sau tabele gramaticale (secolul al XVII-lea - începutul secolului XX)
- accesul la sens nu se face prin traducerea în L1 sau în L3 - metoda fără traducere – înțelegerea sensului prin apelarea la mijloace non-lingvistice (gesturi, mimică, situația concretă de comunicare) - *la méthode du bain linguistique totale*
- INTUIȚIA și EXERCITIUL – esențiale; comunicare autentică, naturală, concretă, nesimulată

[Metoda *directă*

- o limbă se învață prin ea însăși - cursantul – activ d.p.d.v. intelectual și fizic: procese *imitative* (repetarea intensivă și mecanică), procese *intuitive* (ghicirea de sensuri), procese *interogative* (solicitarea atenției – răspunsuri rapide și corecte)
- învățarea de a gândi automat în L2, după faza incipientă de a răspunde în L2 – progres rapid

CONTRA MD

- 1884: Girard – metoda naturală = absența oricărei metode
- MD – aproape imposibil de utilizat ca metodă exclusivă la grupele de începători sau când anumite fenomene lingvistice trebuie explicate unor cursanți fără pregătire filologică

[Metoda eclectică]

- ME = metodologia post-directă: combinarea mai multor metode, „calea de mijloc” – parțial bazată pe gramatică, traducere și utilizarea limbii materne, parțial cu dialoguri din comunicarea zilnică și utilizând limba străină ca limbă de predare
- cultivă măsura și echilibrul; o abordare interactivă și dinamică, multi-metodă („Tout apprentissage consiste en un métissage”- Michel Serre)
- “triangulația metodologică”: folosirea mai multor metode, analizarea din mai multe perspective
- metode variate – rezultate eficiente

[Concluzii

- adaptarea la o limbă străină – adaptare comunicațională și culturală – un alt mod de a FI
- metodele tradiționale (gramatică, manuale, teme) nu pot fi excluse - nevoia unei structuri, a unui sistem
- Limba = OBIECT DE CUNOAȘTERE, EXTERN, NEUTRU (MC) - a cunoaște
- Limba = MIJLOC DE ACȚIUNE, INTERIORIZAT (MD, ME) – a cunoaște + a putea
- “Tell me and I forget, teach me and I remember, involve me and I learn” (Benjamin Franklin).

Referințe bibliografice

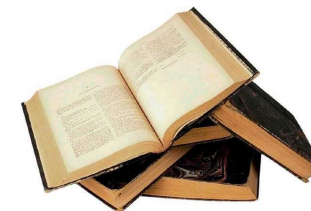
- *** *Biblia sau Sfânta Scriptură*. Trinitarian Bible Society. London: Tyndale House, 2002. *Geneza, Turnul Babel*, 11: 1-9, p. 14-15
- Bocoș, Mușata. *Teoria și practica cercetării pedagogice*. Colecția Științele Educației. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2003
- Capdeville, Jeanine. Les courants méthodologiques. În: Les Cahiers pédagogiques. Paris, nr. 360, Janvier 1998, p. 11-12, în Iurie Pripa, Nicolae Baltă, Gheorghe Pascu, Cristina Vintilă. *Metodica predării limbilor străine*. Vol. 11. București: Biblioteca Pedagogică Națională „I.C. Petrescu”, 2000
- Cicurel, Francine. Interactions et enseignement des langues. În: Les Cahiers pédagogiques. Paris, nr. 360, Janvier 1998, p. 20-22, în ibid.

Referințe bibliografice

- Dospinescu, Vasile. *Didactique des langues (tradition et modernité) et ... analyse critique de manuels*. Iași: Editura Junimea, 2002
- Freudenstein, Reinhold. Success of differing approaches to language learning methods. Strasbourg, The Council of Europe, 1996, 19 p., în Iurie Pripa, Nicolae Baltă, Gheorghe Pascu, Cristina Vintilă. *Metodica predării limbilor străine*. Vol. 11. București: Biblioteca Pedagogică Națională „I.C. Petrescu”, 2000
- Gălățeanu, Georgiana, Comișel, Ecaterina. *Îndrumător metodic pentru predarea limbii engleze în școala generală*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1975
- Goes, Jan. *Une initiation à la didactique du FLE*. Craiova: Editura Sitech, 2005

Referințe bibliografice

- Harmer, Jeremy. *The Practice of English Language Teaching*. Third Edition. Essex: Longman, 2004
- Nedelcu, Carmen, Iliescu, Maria, Scurtu, Gabriela, Neagu, Valeria, Costăchescu, Adriana. *Dicționar poliglot. Română, Engleză, Franceză, Germană, Italiană, Spaniolă*. București: Editura Teora, 2001
- Sala, Marius, Avram, Mioara. *Faceți cunoștință cu limba română*. Cluj-Napoca: Editura Echinox, 2001
- Salins, Geneviève Dominique de. L'ethnographie de la communication et le FLE. În: *Les Cahiers pédagogiques*. Paris, nr. 360, Janvier 1998, p. 17-20, în Iurie Pripa, Nicolae Baltă, Gheorghe Pascu, Cristina Vintilă. *Metodica predării limbilor străine*. Vol. 11. București: Biblioteca Pedagogică Națională „I.C. Petrescu”, 2000